

Primorski dnevnik

Leto XV. - št. 16 (4170)

TRST, nedelja 18. januarja 1959

Cena 30 hr

Ce ne bi bilo žalostno, bi bilo smešno

Drugo leto gonje proti Jugoslaviji

Odkar je predsednik Tito odšel na obisk v prijateljske azijske in afriške dežele so napadi na Jugoslavijo doživeli doleteno evolucijo. V začetku je časopisje skoraj vseh dežel «tabora» o obisku močalo. V najboljšem primeru so se pojavljale v tisku kratke vesti o prihodu ali odhodu jugoslovanske delegacije v to ali ono deželo, o vsebini dokumentov in izjav, ki bi bralec tega tiska prikazale politiko naše dežele v «nezeleni» luči, seveda ni bilo govora.

Nato so sledili neposredni napadi v zvezi s predsednikovim potovanjem. Tudi tokrat je prišlo znanje za to iz Albanije (uboge majhne države, ki jih Jugoslavija «ograža»). «Zeri i populi» je sporočil, da ta pot «ne služi stvari miru in prijateljstva med jugoslovanskimi narodi in narodi teh (azijskih in afriških — opomba G. A.) dežel, temveč... interesom sovražnikov miru in prijateljstva med narodi, v prvi vrsti vladajočih krogov ameriškega imperializma». To je spoprdilo tudi «Rabotniško delo» v svoji beležki ob ponatistvu tega članka iz albanskega lista. Glasilo CK KP Kitajske «Rdeča zastava» dokazuje, da je jugoslovansko stališče do Formoze istovestno z ameriškim stališčem (potemtakem je zdaj tudi Amerika za priključitev tega otoka h Kitajski), pri čemer najbržramenje falzificira politiko naše države, nazadnje pa se povzpne do trditve, da služi Jugoslavija, «prav koraka se pod zastavo tako imenovane pozitivne koeksistence, t. j. zvenobokovske politike» in «mirojubne nevtiralnosti». Politiki imperialistične agresije. Vsemu temu so se pridružila tendenciozna poročila iz Indonezije, češ da tako ne mislijo samo organizatorji protijugoslovanske kampanje na Kitajskem, temveč tudi — Indoneziji. Prav ti Indoneziji, ki so našega predsednika tako prisrčno sprejeli!

To neprickavano «zanimanje» za odnosaje med Jugoslavijo ter azijskimi in afriškimi deželami ima nekakor več vzrokov. Nekaj je treba kajpada reči tudi prebivalstvu lastne dežele, do katerega kljub vsem preprekam prodirajo dejstva o potovanju predsednika Tita in ki se morajo vrnati, kako to, da univa ta večkrat prekleta Jugoslavija v teh daljnih deželah tolikšne simpatije. Podoba je, da molčanje vendarle več ne zadošča. Napadi na našo zunanjo politiko zlasti za naše stališče do neodvisnih azijskih in afriških dežel, so poleg tega nov poskus kompromitirati Jugoslavijo na tem področju. To potrjuje tudi sodelovanje nekaterih komunističnih partij v Afriki in na Bliznjem vzhodu v letu prav tako nezdravi kot jalovi kampanji. Vendar so ti napadi na jugoslovansko politiko neposredno ali posredno tudi napadi na politiko aktivne koeksistence sploh.

To se jasno vidi iz članka v «Ceppravku», ki je izšla v zadnji številki marksistične revije «Komunist». Po dolocenem obdobju, v katerem se je sovjetski tisk omejeval na teoretične članke o «revizionizmu» in «kritiko» postranskih oblik življenja v naši deželi in na ponatiskovanje tujih napadov, je to nov veherenten napad na celotno politiko Zveze komunistov, zlasti na jugoslovansko zunanjo politiko. Formalno je članek namenjen kritiki prvih številki «Socializma», glasila CK ZKS. Ta se ne želimo doživeti vsega članka, zlasti se izredno grobega ponašanja vsebine «Socializma», temveč se bomo o-

mejlili samo na nekatere trditve v zvezi z zunanjo politiko

Fonavljačec dobro znano tezo, da jugoslovanski komunisti «beže od borbe med dvema svetovinima družbenima sistemoma» in poskušajo ohraniti «nevtiralno stališče v razrednem boju na svetovni areni», trdi avtor članka, da je vsakomur, ki spremlja jugoslovansko politiko, jasno, da se je odpovedala boju proti kapitalizmu in njegovi ideologiji ter prešla v aktivno ofenzivo proti socialističnim deželam. Ker pa ne vidimo idejnega boja proti kapitalizmu, «ni jamstva, da ekonomske, politične in kulturne vezi s kapitalističnimi deželami ne bodo vodile do notranjih deformacij». Če dodamo še večkrat ponovljeno trditev, da so se «jugoslovanski napadi» na dežele «tabora» povečali, ko smo dobili kredite in «ponizujoče darila» od ZDA, ter razlago, da se nas revizionizem «skri-va v obstoječih družbenih odnosih v Jugoslaviji» — v očitno drobnoburžoazne lastnine v mestu in na vasih, zlasti pa v odnosih konkurenčnega boja, gonji za profiti» itd. — je slika o naši deželi zaokrožena. Tako je vse lepo pojasnjeno in Jugoslavija je postavljena na pravo mesto.

Mnogo zanimivejši pa so zaključki, ki jih je mogoče poslušati iz te «teoretične» mojstrovine. Če prevedemo misli avtorja v vsakomur razumljiv jezik, pomeni «razredni boj v svetovni areni» tekmovalstvo med blokovi. Kdor je v tem tekmovalstvu «nevtiralen» (pisci članka v moskovskem «Komunistu» in tisti, ki te članke odobravajo, dobro vedo, da v stvarnem spopadu med kapitalizmom in socializmom, ki se razvija v vsaki deželi in torej tudi v svetovnem merilu, jugoslovanski komunisti niko-oli niso bili in tudi ne bodo nevtiralni), mora postati orodje imperializma in se izroditi. Še enkrat je socializem uradno izenačen s «taborom».

Očitno z namero, da nekoliko ublaži kategoričnost teh zaključkov, pa tudi zaradi taktičnih potreb sovjetske zunanje politike, Ceppravk piše:

«Jasno je, da pomeni v današnjem položaju nevtiralnost, ki jo razglajajo buržoazne države — napredno stališče. Prav tako jasno pa je, da pomeni v pogojih, ke se bje ostra razredna borba v svetovnem merilu, v razrednem boju med kapitalizmom in

socializmom, «nevtiralnost» dežele, ki se ima za socialistično, zavemanje posebnega stališča do skupnosti socialističnih dežel, objektivno delovanje v škodo te skupnosti».

Ce ne bi bilo žalostno, bi bilo vse to smešno. Po tej shemi lahko dežele, ki ne pripadajo blokom, računajo na spoštovanje samo tako dolgo, dokler so «buržoazne». Če pa stopijo na pot socializma, kot nekatere novo osvobojene dežele nameravajo napraviti in so deloma tudi že storile — tedaj jim ostane izbira: ali se bodo vključile v «tabor» ali pa bodo veljale za njegove sovražnice. Tu je zares jasno samo eno: da te teorije, ki izvirajo iz blokovske dogmatike — ki pa jih poraja tudi logika kampanje proti Jugoslaviji — resno vzbujajo dvome o privržnosti politiki koeksistence, ki jo tolikokrat poudarjajo državniki vseh dežel v «socialističnem taboru».

Vse to se dogaja v času, ko nastopa sovjetska vlada s pozitivnimi pobudami v zvezi z nekaterimi mednarodnimi problemi, ko pravi Mikojan v Ameriki, da bi Salomon odgovornost za napetost in nezaupanje verjetno razdelil na obe strani (kolikokrat smo bili obtoženi zaradi te, nedvomno pravilne ugotovitve) ter predlaga ukrepe za zboljšanje sodelovanja med Vzhodom in Zahodom. Vse to je dobro in Jugoslavija bo kljub vsem kampanjam še nadalje podpirala take pozitivne sovjetske ali druge pobude.

Težko pa je razumeti, da organizatorji kampanje ne vidijo protislovja med njihovimi izjavami na področju evleške politike in njihovimi argumenti za ekonomski in politični pritisk na Jugoslavijo, ki mora kompromitirati njihovo politiko v celoti. Zelo pohvalno je težiti po dobrih zvezah z ZDA ali katero koli drugo zahodno državo, toda kako je tedaj mogoče obtoževati Jugoslavijo za isti «greh»? Prav tako je pozitivna težnja, da se razvijajo dobri odnosi z neodvisnimi azijskimi in afriškimi deželami — zlasti če obsegajo tudi pomoč pri njihovem ekonomskem razvoju — a kako je tedaj mogoče obtoževati Jugoslavijo zato, ker razvija prijateljske zveze s temi državami?!

Kampanja se torej tudi drugo leto zapleta v mrežo svojih lastnih protislovij, prav tako kakor v začetku. Še bolj!

(iz «Komunistas» od 16. jan.)

Med svojim obiskom v Clevelandu je bil prvi sovjetski ministrski podpredsednik Mikojan gost znanega industrijca Cyrusa Eatona in njegove soproge. Mikojan se je z Eatonom razgovarjal tudi, ko je ta nedavno obiskal Sovjetsko zvezo in se razgovarjal s Hruščevom. Prav med Mikojanovim bivanjem v ZDA je Cyrus Eaton dobil trojko s konji, ki mu jo je bil podaril Hruščev. S to trojko se je kot gost Eatona peljal tudi Mikojan

Razgovor Mikojana, Eisenhowerja in Dullesa o Berlinu, Nemčiji, razorožitvi in trgovini

Med razgovori ni bilo nobenih pogajanj, vendar pa so udeleženci priznali njih koristnost - Ne ena ne druga stran ni sporočila novih predlogov - «Pravda» obtožuje Adenauerja, da ovira sporazum

WASHINGTON, 17. — Napovedani razgovor med Eisenhowerjem in Mikojanom se je začel ob 9. uri

po krajevnem času v Beli hiši. Trajal je eno uro in tri četrti.

Po razgovoru je Mikojan izjavil, da sta on in Eisenhower imela zelo koristno izmenjavo pogledov o velikih mednarodnih vprašanjih. Pripomnil je, da med njim ter Eisenhowerjem in Dullesom ni bilo nobenih pogajanj. Toda vsi udeleženci razgovora so priznali njegovo koristnost.

Mikojan je izjavil tudi, da je spomnil Eisenhowerja in voščila Hruščeva ter željo za boljše odnose med obema državama. Eisenhower pa ga je zaprosil, naj sporoči svoje najpriskrajše pozdrave Hruščevu.

Mikojana sta ob prihodu v Belo hišo spremljala sovjetski veleposlanik Menšikov in njegov tolmač Trojanovski. Na ameriški strani pa so poleg Eisenhowerja bili pri razgovoru navzoči državni tajnik Dulles, pomočnik državnega tajnika za evropske zadeve Merchant in ameriški poslanik v Moskvi Thompson.

Nacionalni tiskovnega urada v Beli hiši Hagerty pa je izjavil, da Mikojan ni predložil nobenega novega predloga. Dodal je, da sta tako predsednik kakor Dulles menja, da je bil razgovor koristen. «Razgovor» je pripomnil predstavnik Bele hiše, sje imel za predmet naslednje zadeve: Berlin, Nemčija, razorožitev, povečanje trgovinske izmenjave in izmenjave oseb med ZDA in Sovjetsko zvezo. Hagerty je izjavil, da ni bil postavljen noben nov predlog o nobenem vprašanju, o katerih so govorili.

«Pravda» obtožuje Adenauerja, da ovira sporazum. V Moskvi je bil tudi podpredsednik Nixon. Predstavnik sovjetskega poslanstva je izjavil, da bo Mikojan odpotoval v Moskvo v torek. Prvotno je bilo javljeno, da se bo vrnil šele v petek. Predstavnik poslanstva je izjavil, da ni pooblaščen sporočiti virovov predčasnega Mikojanovega odhoda. Prve dni prihodnega tedna je imel Mikojan odpotovati na Florido, a je ta obisk odpovedal. Jutri bo Mikojan govoril po televiziji. V ponedeljek bo imel razgovor z državnim podtajnikom za gospodarske zadeve Dillonom, zatem pa bo gost na kosilu, ki ga bo do njemu na čast priredil časnikarji.

V Bionnu pa izrekajo medtem mnenje, da imajo vtis, da eniti ameriška niti sovjetska politika nista spremenili svoje smeri. V bionnskih uradnih krogih upajo, da bo mogoče do- seči vsaj začetan sporazum, ki naj v čim krajšem času omogoči sklicanje sodprtes konferencie zunanjih ministrov. Izraz sodprta» naj bi pomenil, da bi na konferenci govorili o katerem koli vprašanju. Zunanji ministri naj bi nato začeli tehnično proučevanje vprašanj, ki bi jih prej politično obravnavali. Ta vprašanja so tako zapletena, da jih ne bi bilo mogoče takoj predložiti v proučevanje na konferenci predsednikov vlad. Seveda trdijo v Bionnu, da bi za

sklicanje take konferencie morala sovjetska vlada sprejeti zahodne predloge. Minister za vsenemske zadeve v Bonnui Lemmer, ki je tudi voditelj demokristjanov v zahodnem Berlinu, je v svojem nocošnjem govoru «med drugim» izjavil: «Mirovna pogodba z Nemčijo je lahko učinkovita in mednarodno veljavna samo če jo bo podpisala vsenemska vlada in če jo bo ratificiral svobodno izvoljen nemški parlament. Mirovna pogodba, ki nam jo ponujajo Sovjeti, ne zmanjšuje mednarodne napetosti, pač pa jo še veča. Ne zahteva samo žrtve, pač pa nič manj kot žrtvovanje naše pravice do samoodločanja.»

Vemo, da smo začeli vojno in da smo jo izgubili, in zato vemo, da moramo nekaj žrtvovati. Toda ne bomo nikoli privolili, da bi vsa Nemčija postala komunistična, tudi če bi za pravo mirovno pogodbo in za pravo združitev morali čakati še dolgo.»

Moskovska «Pravda» pa obtožuje dane Adenauerja, da hoče kolikor mogoče zakasnitii o mirovni pogodbi z Nemčijo ali pa ga sploh onemogočiti. «Ce se ne bo nič storilo za spremembo političnega dodajala list, se bodo narodi Evrope čez nekaj let znašli pred nemško vojsko, ki bo oborožena do zob, opremljena z jedrskim orožjem in ki se bo vezhala po tradiciji nacistične vojske.»

Mikojanova brzozjavka v Moskvo

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI 5, II. NAD. - TELEFON 93-888 IN 94-638 - Pošta predal 559 - UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 - Tel. št. 37-338 - Podružnica GORICA: Ulica S. Petarca 1-11 - Tel. št. 33-82 - UGLAS: od št. do 12.30 in od 15. do 18. - Tel. št. 37-338 - CENE: OGLASOV: Za vsak mm visine v širini enega stoletja: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtine 90 in št. bešeda.

Zaključek kongresa PSI v Neaplju po živahni polemiki med zastopniki treh struj Na glavno vprašanje, kako uresničiti «demokratsko alternativo» bo dalo odgovor novo vodstvo s konkretno politiko po kongresu

Huda letalska nesreča v Argentini Letalo strmoglavilo v morje Vsen 52 potnikov je mrtvih

Letalo je padlo samo 120 metrov od obale in je letelo iz Buenos Airesa v Bahio Blanco

Večina v 91-članskem centralnem komiteju je najnovejšemu zastopniku - Danes volite 15 do 21-člansko novega vodstva - Razkroj Bassove struje?

(Od našega posebnega dopisnika) NEAPELJ, 17. — Kongres PSI se bliža svojem koncu brez kakih zaprek in pretresljajev. Dovoljimo je, da bi se zaradi številnih govornikov raztegnil dlje kot je predvideno. To predvsem zaradi tega, ker je očito, da se ne more na tem kongresu nič več spremeniti. Njenega struja je prišla v Neapelj z absolutno večino delegatov in glasovanje bržkone ne bo prineslo kakih presenečenj.

O sporazumu med ZAR in Anglijo

LONDON, 17. — Britanski fiskalno upravnika sprejema finančni sporazum med ZAR in Veliko Britanijo in želi čimprej obnoviti diplomatske odnose med obema državama. Politični opazovalci ocenjujejo povratek angleških poslovnih ljudi na egiptovski tržišče v okviru merjenja s tujimi interesi, ki so do sedaj imeli korist zaradi odsotnosti Anglije. «Manchester Guardian» piše na primer, če je zdrav razum prevladal nad pomisleki, je treba to morda pripisati dejstvu, da prav tako kot arabski nacionalisti zasrbljeni zaradi vpilja, ki ga njihova vodstva prijatelji pridobivajo v Iraku, tako so angleški nacionalisti zasrbljeni zaradi velikih napravov naših zahodnih prijateljev Nemcev in Italijanov na arabskem svetu. Končno se je uvidelo, da bi bilo nemumno zapustiti ta tržišča brez borbe.

Drago Kunc: Proces proti Beneški četi lahko resno škodi odnosom med Italijo in Jugoslavijo

Vlada FLRJ z največjo pozornostjo spremlja razvoj dogodkov na Koroskem - O odnosih z Zahodno Nemčijo - Mikojanovo «prekupčevanje» z narodi

(Od našega dopisnika) BEOGRAD, 17. — Na vprašanje našega dopisnika, kako komentira odgovor italijanske vlade na noto jugoslovanske vlade v zvezi s sojenjem bivših partizanov, pripadnikov Beneške čete, je zastopnik državnega tajništva za zunanje zadeve Drago Kunc na današnji tiskovni konferenci izjavil: «Zaenkrat ne bi želel reči prelik več o tem procesu, razen da sem globoko prepričan, da ta proces lahko povzroči zelo resno škodo odnosom med obema državama.»

BUENOS AIRES, 17. — V bližini mesta Mar del Plata 400 km južno od Buenos Airesa je padlo v morje potniško letalo, in sicer samo nekaj 120 m od obale. Letalska družba «Austral» sporoča, da je bilo v letalu 47 potnikov in 3 moze posadke, ki so vsi mrtvi.

BUENOS AIRES, 17. — V Buenos Airesu proti možnost, da ostane brez mesa, ker je vsakega desetih delavcev državnih tovarn za predelavo mesa sklenilo stavkati. Delavci stavkajo proti nameram vlade, da bi izročili tovarno v zasebne roke. Nezadovoljstvo med delavci je nastalo tudi zato, ker je nekdo mestno industrijske podjetje odpuštilo 864 delavcev, druga tovarna pa je zaprla svoje obrate.

Velika stavka v Buenos Airesu

BUENOS AIRES, 17. — V Buenos Airesu proti možnost, da ostane brez mesa, ker je vsakega desetih delavcev državnih tovarn za predelavo mesa sklenilo stavkati. Delavci stavkajo proti nameram vlade, da bi izročili tovarno v zasebne roke. Nezadovoljstvo med delavci je nastalo tudi zato, ker je nekdo mestno industrijske podjetje odpuštilo 864 delavcev, druga tovarna pa je zaprla svoje obrate.

Evropski kongres za jedrsko razorožitev LONDON, 17. — Ob udela bi 250 delegatov se je danes začelo v Londonu delo evropskega kongresa za jedrsko razorožitev. Kongres bo trajal tri dni.

Bonn ni ponudil dobrih uslug o Cipru ATENE, 17. — V grških vladnih krogih odločno zanikajo trditve, da je zahodno-nemška vlada ponudila svoje dobre uslugue v zvezi s Ciprom. Prav tako so zanikali

Nennijev predlog resolucije

NEAPELJ, 17. — Nocoj so objavili vsesobno Nennijev predlog resolucije, ki je bil predložil jutri kongresu v glasovanje. Resolucija poudarja potrebo akcije za uresničitev socializma, kar je temelj mnogobrojni demokracije, ki naj izloči razsežno razlike s tem, da delavci prevzamejo v svoje roke proizvodnjo in razdeljevanje gospodarskih dobrin in se tako rešijo vsakega socialne nesločnosti. Politikalna nadaljevala naslednja nacija:

Kongres PSI

(Nadaljevanje z 2. strani) Političnemu združenju v Italiji za prihodnji eden pečet št. kongres PSI, ki je postavljen v senco vse ostale dogodke. Na pokrajinskih predkongresnih skupščinah je bila izvoljena večina delegatov Nennijev struje, to je skoraj 50 odstotkov, medtem ko je bila leva Veitchietijeva struja okrog 35 odstotkov glasov. Bassova struja je bila izvoljena tudi na kongresu, da se na kongresu v stranki močno opredeljuje, kar bo seneca uplivalo tudi na končno slika kongresa in na sestav vodstva stranke.

7 dni v svetu

Kažejo zadnji okrepitvi skupni nastopi delavstva v tovarnah in v kmetijah. Veitchietijev je zavzel tudi negativno stališče do skupnega evropskega tržišča.

Peta republika po starem tiru

Predsednik nove francoske vlade Michel Debré je v narodni skupščini obrazložil program svoje vlade, ki so ga poslanci sprejeli z večino pravi zaradi tega, ker vlada spet odločno zavrača politične razgovore o Alžiriji. Proti programu so glasovali samo komunisti in socialisti.

Titovo potovanje

Titovo potovanje po državah Azije in Afrike vedno je vedno veliko pozornost v svetovnem tisku. Posebno pozitivno pa je večina svetovnega tiska ocenila Tita's sporočilo o razgovorih v Trstu z Nehrujem. Zastopnik stranke v Trstu, ki poudarja da se bosta Indija in Jugoslavija še dalje trudila za ohranitev miru in uresnitve mednarodnih vprašanj po mirni poti in s pogajanjimi v skladu z načeli koeksistence in politike po miru in s pogajanjimi v skladu z načeli koeksistence in politike,

Slovenski trgovini Franc Udovič

TRST - UL. MAZZINI 46 in na TRGU PONTEROSSO 5 nudita vsakovrstno modno blago po najnižji ceni ter pošiljata darilne pakete

PRIZNANO MEDNARODNO ANTROPREVOZNIŠKO PODJETJE LA GORIZIANA

TVRDKA JOŽEF SILA IZVOZ IZVOZ

Pet mrtvih rudarjev v francoskem rudniku METZ, 17. — Večraj se je pripetila v rudniku v Joueu v okviru Moselle rudnika nesreča, kateri je zgubilo življenje pet rudarjev, dva pa sta bila ranjena. Nesreča se je zgodila, ker se je udrla plast zemlje ki je pokopala delavce. Zemljo so kmalu odstranili in tako rešili dva rudarji, ki pa sta v zelo resnem stanju v bolnišnici v Joueu. Ob isti uri, ko se je pripetila v rudniku nesreča, se je močno streslo v predmestju Metz 19-ndstropno stanovanjsko posetje, tako da so stanovalci zbežali na prsto. Izmed petih ubitih rudarjev so bili trije Poljaki, dva pa Francozi.

Ljubljana odpira novo sezono sejmov od 17. do 25. I. 1959 KOMERCIJALNA DNEVNIK 20. in 21. I. 1959 Bogata izbira modnih tkanin, novih modelov konfekcijskih oblačil, modnih čevljev, usnjene galanterije itd. Popust na železnici»